

Uit de schaduw ~ Vrije tijd en uitgaan



Vrijdagnacht. Vanaf het Leidseplein trekt het uitgaanspubliek, op zoek naar vertier, langzaam de kleine straatjes in. Een bar lokt toeristen met een gratis cocktail of shooter. Meisjes in skinny jeans en sneakers staan in de rij voor de Sugar Factory. Hooggehakte, en tot in de puntjes verzorgde jongedames lopen richting de Jimmy Woo. In een straatje achter het

uitgaansplein staat pal tegenover de friettent een rij voor de Brasil Bar. De portier laat twee Surinaamse meiden in strakke spijkerbroeken door. Hun lange vlechten komen bijna tot aan de heupen. Goedkeurend kijkt hij nog even naar de ronde billen als ze naar binnen gaan. De club is een mix van Antillianen, Surinamers en Kaapverdianen. Het is stampdruk en zo warm dat het zweet van de muren druipt. *Niet* tegen elkaar aan 'schuren' is onmogelijk bij de bezoekers die zich uitleven op de latin, dancehall en bubblingbeats.

Jongerencentra, buurthuizen en sport

Jongeren en jongvolwassenen in Zuidoost brengen vaak ook hun vrije tijd in het stadsdeel door. Deels is dat een kwestie van leeftijd, want naarmate zij wat ouder zijn, is de kans groter dat zij gaan stappen in de binnenstad van Amsterdam of andere gemeenten in de regio. Toch zijn er genoeg die hun vrije tijd vooral in de eigen buurt doorbrengen.

Voor de jeugd in Zuidoost zijn de keuzes qua vrijetijdsbesteding beperkt. Een deel doet mee aan activiteiten in jongerencentra. No Limit organiseert bijvoorbeeld vaak in het weekend speciale avonden voor jongeren (o.a. het Urban Cafe). Swazoom is meer actief op het gebied van cursussen en workshops voor zowel kinderen als jongeren en volwassenen. Vooral de rapworkshops zijn enorm populair. Helaas beseffen veel jongeren uit de doelgroep volgens een docent niet dat slechts een enkeling hiermee later zijn brood kan verdienen. Een kwestie ook van een lange adem, zegt een andere activiteitenbegeleider. Vooral jongeren uit hanggroepen communiceren op een cursus vaak op het scherpst van de snede. Ze

gebruiken ruwe straattaal en 'dissen' elkaar. Er zijn ook lichtpuntjes, zoals een groep 'moeilijke jongens' die nu met passie voor kinderen in de buurt kookt.

Verschillende personen die dit circuit goed kennen, menen dat een extra jongerencentrum geen overbodige luxe zou zijn. Zo is Royal in Holendrecht een jaar geleden opgedoekt, terwijl dat volgens hen toch een ideale ontmoetingsplek voor jongvolwassenen tot 30 jaar was. Nu Royal weg is hangt de bezoekersgroep vaker in de buurt rond.

Ook zou het stadsdeel volgens sommige sleutelpersonen meer sportactiviteiten moeten organiseren. Vooral voor straat- en randgroepjongeren die nu slecht worden bereikt. Het door de gemeente ingehuurde Fun Tracks om activiteiten voor randgroepen te organiseren (o.a. pannatoernooi) biedt volgens deze sleutelpersonen helaas niet genoeg soelaas. Ook zouden meiden meer moeten (kunnen) participeren. Regelmatig horen we dat een actieve sportbeoefening een goed middel is tegen woede, frustratie en verveling. Een kickboksleraar vertelt:

“Voorheen kwamen veel Surinaamse jongens in boksland uit de Bijlmer. Er waren goede faciliteiten om groot te worden in deze sport. Nu de subsidies worden afgebouwd, zie je dat de Marokkaanse jongens uit Amsterdam West de (kick)bokslijsten domineren.”

Feesten in de buurt

De uitgaansgelegenheden in Zuidoost richten zich vooral op jongvolwassenen (18 - 25 jaar). Bekend is natuurlijk de Heineken Music Hall, waar veel concerten en feesten zijn en die bezoekers uit het hele land trekken. In de kleinere feestzalen in Zuidoost lijken de etnische groepen allemaal hun eigen vast stek te hebben. In Passion Latino komen veel Antilianen, Dominicanen en Surinamers. Het Grand Café (Bijlmerstation) wordt druk bezocht door Afrikaanse mannen en Surinaamse en Antilliaanse meiden en vrouwen. Een portier van het Grand Café schetst het volgende beeld van de bezoekers:

“Er komen veel Afrikanen met geld. De Ghanese en Nigeriaanse feesten worden gescheiden van elkaar georganiseerd omdat deze groepen niet mengen. Afrikaanse vrouwen zijn erg vervelend in het uitgaansleven. Ze zoeken ruzie met portiers en andere gasten en laten het vervolgens door een man oplossen. Antilliaanse mannen laten zich hier bijna niet zien. Ze organiseren hun feesten vaak impulsief en houden er geen rekening mee dat een feestzaal ruim een maand

van tevoren moet worden geboekt. Er zijn ook weinig Surinaamse feesten.”

Een Hindoestaanse feestorganisator weet dat eigenaren hun tent liever aan Afrikanen, Hindoestanen en Antillianen verhuren, omdat ze voor een goede omzet zorgen.

“Die zuipen de hele bar leeg. Zelfs bij Marokkanen gaan de 10.000 blikjes Red Bull geheid op. Surinamers betalen hun entree en that’s it.”

Flatfeesten

Zuidoost krijgt ook bezoek van jonge Surinamers en Antillianen uit Almere die op familiebezoek komen en dat soms combineren met een avond stappen in de buurt. Naast de reguliere feestlocaties is er een levendige en soms schimmige wereld van flatfeesten. Deze vormen een goed alternatief voor jongeren die te jong zijn of te weinig geld hebben om in de binnenstad te stappen, of gewoon minder behoefte hebben om de buurt in het weekend te verlaten. Flatfeestjes blijven volgens een buurtregisseur onverminderd populair. De entree is laag, de alcohol goedkoop of zelfs gratis en er geldt geen minimumleeftijd of deurbeleid. Vaak posteert de band zich pontificaal in de woonkamer te midden van de toestromende bezoekers. Een flatfeest met honderd bezoekers is geen uitzondering. De politie krijgt dan ook regelmatig meldingen van geluidsoverlast of moet optreden om een uit de hand gelopen ruzie tussen bezoekers te sussen. De flatfeesten zijn lastig aan te pakken, omdat lang niet altijd duidelijk is of het om een illegaal georganiseerd feest gaat of dat het een uit de hand gelopen verjaardagspartijtje is. Een zorgcoördinator jeugd van de politie in Zuidoost en een ambulante jongerenwerker melden dat sommige flatfeesten een sterke aantrekkingskracht hebben op jonge meiden die omgaan met beduidend oudere jongens.

Stappen buiten de buurt

Uit interviews met sleutelpersonen en jongeren zelf blijkt dat jongeren en jongvolwassenen uit Zuidoost naast koopavond (donderdag) vooral in het weekend naar de Amsterdamse binnenstad trekken. Nachtbus 357 tussen het centrum en Zuidoost zit elk weekend tjokvol. Ook snorders doen goede zaken.

Uitgaan is een populair tijdverdrijf bij zowel scholieren, studenten en werkenden als bij jongeren die deel uit maken van straatgroepen. Uitgaan buiten de buurt is voor veel jonge mensen uit Zuidoost aantrekkelijk omdat het uitgaansleven

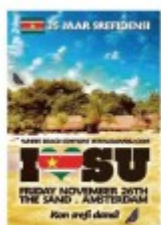
'neutraal' gebied is. Het uitgaansleven buiten het eigen stadsdeel absorbeert gemakkelijker alle verschillen en reputaties. Een jonge Surinaamse hulpverleenster die veel uitgaat, zegt geregeld ook jonge cliënten die in de eigen buurt nogal voor problemen hebben gezorgd op feesten elders in de stad tegen te komen.

Er zijn ook groepjes jongens uit Zuidoost die niet naar het centrum van Amsterdam gaan om daar te stappen, maar het als een anoniem gebied zien om geld te maken. Hun hossels in telefoons, kleding, scooters en drugs zetten ze hier voort.

Populaire uitgaansgelegenheden in Amsterdam Centrum zijn de Brasil Bar, de Melkweg en Paradiso (reggaeconcerten en feesten zoals Jamrock). Geliefd onder jongeren en jongvolwassenen uit Zuid-oost zijn ook The Powerzone (aan de rand van Zuid-oost) en The Sand (West). Het is de laatste jaren een trend om voormalige r&b sterren naar Nederland te halen voor een concert. Artiesten als En Vogue en Keith Sweat, die tien jaar geleden op elke discman werden beluisterd, zijn voor de dertigers van nu jeugdidolen.

Urban en etnofeesten

Ons eigen onderzoek naar het stapgedrag van jonge Amsterdammers, laat zien dat er sinds 2005 duidelijk sprake is van een groeiende aanwas van 'zwarte' jongeren in het Amsterdamse nachtleven. Urban, dat onder uitgaanders en feestpromotors een verzamelterm is voor 'zwarte' muziekstromingen, wordt mateloos populair op de dansvloer.**[xiv]** Jonge twintigers kiezen onder andere voor r&b feestjes, terwijl de oudere twintigers vaker willen dansen op salsa, merengue en zouk.



Wie een blik werpt op de digitale uitgaansagenda kan bijvoorbeeld in het weekend van vrijdag 12 en zaterdag 13 november 2010 kiezen uit wel twintig feesten, verspreid over Nederland.**[xv]** Ruim de helft daarvan is in de Randstad:

Amsterdam (6),
Rotterdam (4),
Westzaan (1) en

Almere (2).

De feesten in Amsterdam zijn in The Powerzone en The Sand. Vier andere Amsterdamse clubs die (ook) urban draaien liggen in het centrum, namelijk Escape, Rain, Club Home en Akhnaton. (Buiten Amsterdam zijn onder Amsterdammers - en daarmee onder stappers uit Zuid-oost - vooral de Hemkade (Zaandam) en Mambo (Almere) in trek bij degenen die over een auto beschikken. Sommige jonge Amsterdammers gaan ook stappen in Rotterdam).

Het volgende weekend van november 2010 zijn er urbanfeesten op andere Amsterdamse locaties (Club Air, Panama, Sugar Factory, Heineken Music Hall, ADM, Escape Lounge, Club Hartje), waarvan de meeste in de binnenstad. Feestorganisaties proberen het urban aanbod uit concurrentieoverwegingen zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Edities als Sexy Bag, Latin Lovers, Passa Passa, Girls Love DJ's en Sweets vinden doorgaans eenmaal per maand plaats. Naar goed Amsterdams gebruik spreiden organisaties hun feesten over verschillende clubs.

Stappers en kenners van het nachtleven berichten over een rijke variatie aan muziekculturen en dansstijlen binnen het urban genre. Er is voor ieder wat wils: van harde hiphop tot zwoele r&b, van relaxte roots reggae tot dampende dancehall en van latin reggaeton tot groovy latinhouse. 'Urban rules' bij jongeren en jongvolwassenen uit Zuidoost. Tijdens ons onderzoek horen we dat veel jongeren uitkijken naar het populaire Passa Passa feest in The Powerzone. Volgens de aankondiging van de feestorganisatie staat de bezoekers weer een nieuw hoogtepunt te wachten onder begeleiding van de 'heetste en nieuwste dancehall en reggae riddims', verzorgd door top dj's. Dagging, de nieuwste opwindende dansstijl uit Jamaica die sterk aan schuren doet denken vanwege de seksueel expliciete bewegingen, vindt snel zijn weg naar de dansvloer. Andere feestformules zoals het 9/11 feest (Hemkade in Zaandam) mikken op verschillende dansstijlen. In één zaal wordt latin house gedraaid en in de andere twee zalen Surinaams en kabula en reggaeton en r&b. De meiden letten erg op elkaar en hullen zich vaak in dezelfde mode. De 'kabulisten' (meiden die luisteren naar kabulamuziek) lopen met Braziliaans haar, nepnagels, nepwimpers en merkkleding die via via goedkoper is verkregen.

Behalve urban zijn ook de etnofeesten populair. Surinaamse kawina- en kasekobandjes worden vaak ingehuurd voor kleine zaaltjes en thuisfeestjes.

Kabulamuziek heeft wat aan populariteit ingeboet. Volgens insiders is er een gebrek aan geschikte locaties in Zuid-oost. Er wordt ook een strenger beleid gevoerd en de zaalverhuur is voor organisatoren te duur om een winstgevend feest te organiseren.

Daarentegen is de reggaecultuur weer springlevend. Na het icoon Bob Marley is een nieuwe generatie reggaeartiesten opgestaan. Het genre kent, net als elders in Amsterdam en in Rotterdam, een groeiende groep aanhangers. De muziek van Jah Cure, Richie Spice en Turbulence wordt zowel thuis, in de auto als op festivals gedraaid om te chillen of op te dansen. Reggae betekent voor de nieuwe generatie meer dan 'stoned op de bank zitten'. Het genre is zowel bij hoog- als laagopgeleiden hot, onder jonge én oudere straat- en stapgroepen.

Noten

xiv. Nabben, Benschop & Korf (2006).

xv. Naast de overal in Zuidoost verspreide flyers en posters, zijn er ook populaire informatiesites (www.bijlmerenzo.nl www.funx; www.partypeeps2000.com) die jonge mensen vaak bekijken. Naast het aanbod van cursussen en thematische gerichte informatie over bijvoorbeeld seks, huis en gezin, gezondheid, drank en drugs, geweld en kopzorgen, vrije tijd en school, werk en geld, wordt er ook veel aandacht geschonken aan uitgaan

LITERATUUR

Benschop, A., Nabben, T. & Korf, D.J. (2009) *Antenne 2008*. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

Bosson, M.G. & Niesink, R.J.M. (2010) Adolescent brain maturation, the endogenous cannaboid system and the neurobiology of cannabis-induced schizophrenia. *Progress in Neurobiology*, 92: 370-385.

Degenhardt, L., Hall, W. & Lynskey, M. (2003). Exploring the association between cannabis use and depression. *Addiction*, 98:1493-1504

GGD Amsterdam (2006) Seksueel gedrag in een subcultuur van tieners in Amsterdam Zuid-oost. *Rapportage van een quick scan 2006*. GGD Amsterdam.

Hall, W. (2009). The adverse health effect of cannabis use: What are they, and what are their implications for policy? *International Journal of Drug Policy*, 20:458-466

Jansen, A. (1989) *Cannabis in Amsterdam*. Amsterdam: Coutinho.

Kersloot, J. M. & Musterd, S. (1988) *Leefbaarheid en drugs in Amsterdam (2)*. Amsterdam: Instituut voor Sociale Geografie (UvA).

- Korf, D.J. (1995) *Dutch treat. Formal control and illicit drug use in the Netherlands*. Amsterdam: Thesis Publishers.
- Korf, D.J., Benschop, A. & Rots, G. (2005) Geweld, alcohol en drugs bij jeugdige gedetineerden en school drop-outs. *Tijdschrift voor Criminologie*, 47(3):239-254.
- Korf, D.J. & Liebregts, N. (2010) *Coffeeshops, bezoekersstromen, motieven voor bezoek en spreiding in Amsterdam*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Korf, D.J., Vliet, E. van, Knotter, J. & Wouters, M. (2005) *Tippelen na de zone*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Korf, D.J., Wouters, M., Nabben, T. & Ginkel, P. van (2005). *Cannabis zonder coffeeshop; Niet-gedoogde cannabisverkoop in tien Nederlandse gemeenten*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Makdoembaks, N. (2009) *Slavinnen van God. Kinderhandel in Nederland*. Amsterdam: Atlas.
- Nabben, T. (2010) *High Amsterdam. Ritme, roes en regels in het uitgaansleven*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Nabben, T., Benschop, A. & Korf, D.J. (2006) *Antenne 2005*. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Nabben, T., Benschop, A. & Korf, D.J. (2008) *Antenne 2007*. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Nabben, T. & Korf, D.J. (1999) Cocaine and crack in Amsterdam: diverging subcultures. *Journal of Drug Issues*, 29(3):627-652.
- Nabben, T. , Korf, D. & Lamur, S. (1993) *Met of zonder. Seks en aids in de wereld van niet-schoolgaande jongeren*. Amsterdam: De Milliano.
- NDM (2010) *Nationale Drug Monitor, Jaarbericht 2009*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Musto, D.F. (1987) *The American disease*. New York: Oxford University Press.
- O+S (2010) *Amsterdam in cijfers 2010*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek en Statistiek.
- Poel, A. van der, Doekhie, J., Verdurmen, J., Wouters, M., Korf, D. & Laar, M. van(2010) *Feestmeter 2008-2009. Uitgaan en middelengebruik onder bezoekers van party's en clubs*. Utrecht/Amsterdam: Trimbos-instituut/Bonger Instituut voor Criminologie.
- Veen, N.D., Selten, J.P., Tweel, I. van der, Feller, W.G., Hoek, H.W. & Kahn, R.S. (2004). Cannabis use and age at onset of schizophrenia. *American Journal of Psychiatry*, 161(3):501-506.
- Roorda, W & Terpstra, J. (2010) *Wat beweegt de jeugd? Participatie van jongeren en jongvolwassenen in Amsterdam Zuid-oost*. Amsterdam: DSP Groep.

- Roosendaal, A. (2004) *Nike, Reebok, Armani; alles draait om duku*. Amsterdam: UvA (doctoraalscriptie Stadssociologie)
- San, M. van (1998) *Stelen en steken. Delinquent gedrag van Curaçaose jongens in Nederland*. Amsterdam: Het Spinhuis.
- Sansone, L. (1992) *Schitteren in de schaduw. Overlevingsstrategieën, subcultuur en etniciteit van Creoolse jongeren uit de lagere klasse in Amsterdam 1981-1990*. Amsterdam: Het Spinhuis.
- Simons, J.S., Gaher, R.M., Correia, C.J., Hansen, C.L. & Christopher, M.S. (2005) An affective motivational model of marijuana and alcohol problems among college students. *Psychology of Addictive Behaviors*, 10(3):326-334.
- Smit, F., Bolier, L. & Cuijpers, P. (2004). Cannabis use and the risk of later schizophrenia: a review. *Addiction*, 99:425-430
- Waalring, R.N. (2009) *Veerkracht in Flora. Een onderzoek naar pro-sociaal gedrag van kwetsbare kinderen uit een Surinaamse volkswijk*. Universiteit Utrecht (proefschrift).
- Witton, J. (2008). Cannabis use and physical and mental health. In: Rödner Sznitman, S. Olsson, B. & Room, R. (Eds.) A cannabis reader: global issues and local experiences. *EMCDDA Monographs*, 8 (II). Lisbon: *European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*, pp.115-140.
- Zeijl, E. (red.), Beker, M., Breedveld, K., Broek, A. van den, Haan, J. de, Herweijer, L., Huysmans, F. & Wittebrood, K. (2003) *Rapportage Jeugd 2002*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.